

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 12. 1955, 2 Tz 154/55

Číslo:

Právní věta:

Poškozený, který svoje nároky vzniknuté z trestného činu neuplatnil v přípravném konaní alebo v konaní pred súdom prvej stolice, nemôže už platne dosiahnuť výrok odvolacieho súdu o svojich nárokoch tým, že by ich uplatnil až v odvolacom konaní. Skutočnosť, že trestný súd o nárokoch poškodeného podľa § 164 ods. 1 alebo 2 tr. por. nerozhodol, znamená z hľadiska § 196 tr. por. pre obvineného výhodu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.12.1955

Spisová značka: 2 Tz 154/55

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu:

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Ludový súd v Novom Meste nad Váhom odsúdil obvinenú A a obvineného B pre trestné činy rozkrádania majetku ľudového družstva podľa § 245 ods. 1 písm. b) a § 245 ods. 1 písm. c) tr. zák. Bez toho, žeby bolo ľudové (spotrebné) družstvo poškodené trestnými činmi obvinených požiadalo o to, aby súd rozhodol o jeho nárokoch vzniknutých z trestného činu, ľudový súd poškodené družstvo s jeho nárokmi na náhradu škody odkázal na konanie v občianskoprávných veciach.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie, ktoré podal iba obvinený B okrem iného uznal oboch obvinených (A i B) povinnými nahradiť poškodenému ľudovému družstvu solidárne sumu 507.116 Kčs. Krajský súd výrok o náhrade škody podľa § 164 ods. 1 tr. por. odôvodnil tým, že vraj o nárokoch poškodeného môže rozhodnúť odvolací súd aj keď tieto nároky boli uplatnené až v odvolacom konaní a že vraj taký výrok je v prospech oboch obvinených, pretože v prípade konania v občianskoprávných veciach by obvinení boli vydaní vysokým trovám tohoto konania.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku o povinnosti obvinených A a B nahradiť škodu vzniknutú z trestného činu a rozsudok l'udového súdu vo výroku, ktorým bolo poškodené l'udové družstvo podľa § 164 ods. 3 tr. por. odkázané na konanie v občianskoprávných veciach.

Z odôvodnenia:

Predseda Najvyššieho súdu v sťažnosti pre porušenie zákona uvádza, že o nárokoch poškodeného vôbec nemalo byť v danom prípade rozhodované, lebo nároky neboli uplatnené predtým, než sa súd prvej stolice odobral k záverečnej porade a že odvolací súd výrokom o priznaní nárokov na náhradu škody zmenil rozsudok súdu prvej stolice v neprospech obvinených, hoci tu nebolo odvolanie ani prokurátora ani poškodeného.

Stažnosť pre porušenie zákona je dôvodná.

Krajský súd porušil zákon v ustanoveniach §§ 164, 196 ods. 1 a 2 tr. por. Z ustanovenia § 164 tr. por. vyplýva, že o nárokoch poškodeného, ktoré vzišli z trestného činu, trestný súd rozhodne (tak, že ich prizná v navrhovanej výške alebo ich zamietne, alebo ich prizná sčasti, alebo odkáže poškodeného s celým nárokom na konanie vo veciach občianskoprávných) len za tých podmienok, že o nárokoch nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté v konaní vo veciach občianskoprávných, že obvinený sa uznáva vinným a že poškodený o rozhodnutie trestného súdu požiadal skôr, než sa súd prvej stolice odoberie k záverečnej porade. Z ustanovenia § 173 ods. 1 písm. c) tr. por. (ktoré pripúšťa odvolanie poškodeného proti odsudzujúcemu rozsudku len v prípade, že výrok podľa § 164 tr. por. bol súdom prvej stolice urobený alebo, že súd taký výrok neurobil, hoci nárok bol poškodeným včas uplatnený) vyplýva úsudkom z opaku, že poškodený, ktorý svoj nárok neuplatnil v prípravnom konaní, resp. v konaní pred súdom prvej stolice, nemôže už platne docieľiť výroku odvolacieho súdu o svojom nároku tým, že by uplatnil svoj nárok až v odvolacom konaní. Zmysel cit. ustanovenia je ten, aby poškodenému bol jeho nárok, ktorý vzišiel z trestného činu, priznaný už v trestnom konaní, avšak nesmie sa tým trestné konanie pretahovať; preto pri prietahoch súd prvej stolice rozhodne podľa § 164 ods. 2 alebo 3 tr. por. a nemožno trestné konanie preťahovať v druhej stolici o konaní o nárokoch poškodeného, ak neboli uplatnené predtým, než súd prvej stolice sa odobral k záverečnej porade [§ 173 ods. 1 písm. c) tr. por.].

Keďže v danom prípade bol nárok poškodeného uplatnený iba podaním došlým krajskému súdu po vyhlásení rozsudku súdu prvej stolice, nemal krajský súd nárok poškodenému priznávať (ani o ňom vôbec rozhodovať); naopak mal na odvolanie obvineného B nielen zrušiť výrok prvého súdu, ktorým bol poškodený so svojím nárokom voči obvinenému B odkázaný podľa § 164 ods. 3 tr. por. na konanie vo veciach občianskoprávných, ale vzhľadom na ustanovenie § 196 ods. 2 tr. por. zrušiť výrok prvého rozsudku o odkázaní poškodeného na konanie vo veciach občianskoprávných, tiež pokiaľ ide i nároky proti obvinenej A.

Pretože odvolací súd tak neurobil, ale dokonca oboch obvinených uznal na odvolanie. obvineného B povinnými nahradiť škodu (nehľadiač ďalej ani nato, že pre jej výšku nemal vo svojich zisteniach spoľahlivý podklad) porušil zákon v ustanoveniach § 164 a § 196 ods. 1, 2 tr. por., a to v neprospech obvinených.

Na argumentáciu krajského súdu o zdanlivej výhode pre obvinených, keď už v trestnom konaní sú uznání povinnými podľa § 164 tr. por., nahradiť škodu, ktorá vzišla z trestného činu, treba uviesť, že nemožno s úplnou určitosťou predvídať výsledok príslušného konania vo veciach občianskoprávných (napr. môže dôjsť k zmieri pre obvineného výhodnému alebo k povoleniu splátok súdom), ďalej, že obvinený získava až do ukončenia občianskoprávneho konania (nehľadiač ani na lehotu plnenia) čas k dobrovoľnému exekučne nevyhnutelnému zaplateniu pohľadávky a okrem toho môže dobrovoľným

zaplacením pohľadávky občianskoprávnemu konaniu a event. aj trovám predísť. Fakt, že trest súd podľa § 164 ods. 1 alebo 2 tr. por. nerozhodol o nároku poškodeného, znamená teda pre obvineného výhodu a nie nevýhodu.